

การพัฒนาคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ
ร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

8

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MANUAL THROUGH BUILDING FAITH AND
THINKING PRACTICE ACCORDING TO THE STYLE OF YONISOMANASIKAN IN CONJUNCTION WITH
MEDITATION WHICH HAS AN EFFECT UPON TOLERANCE, ANALYTICAL THINKING AND LEARNING
ACHIEVEMENT IN THE LEARNING SUBSTANCE GROUP OF SCIENCE FOR THE FIFTH-GRADERS

สุภาภรณ์ น้อยทรงค์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารศรี กลางประพันธ์**

ดร.สมเกียรติ พละจิตต์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ
ร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ดัชนี
ประสิทธิผลและค่าขนาดอิทธิพล 2) เปรียบเทียบความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อได้รับการ
สอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ ระหว่างก่อนเรียนและหลัง
เรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของ
นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย คู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ กับ
นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้แบบปกติ 4) เพื่อเปรียบเทียบ ความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลางและ ต่ำ) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านบาก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มุกดาหาร จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยเลือก
แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม(Random Assignment) ได้ ห้องประถมศึกษา 5/1 จำนวน 27
คน เป็นกลุ่มควบคุม และห้องประถมศึกษา 5/2 จำนวน 28 คน เป็นทดลอง รวมทั้งสิ้น 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย 1) คู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ประกอบด้วย แผน
จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้สืบตามปกติ 3) แบบวัดความอดทน 4) แบบ
สังเกตการนั่งสมาธิ 5) การทดสอบความอดทนทางกายด้วยการออกกำลังแบบลุก-นั่ง (Sit-up) 6) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ 7)
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตและ 8) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของกรม
สุขภาพจิต สำหรับ อายุ 5 – 12 ปี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี
ประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ค่าขนาดอิทธิพล(d) สถิติทดสอบค่าที (t – test for Dependent Samples, t –
test for Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์ความแปรปรวน
พหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองตากวย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล ของคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.61, 0.60 และ 0.66 ตามลำดับซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สูงกว่าร้อยละ 50 ค่าขนาดอิทธิพลของคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ 2.80, 1.45 และ 1.60 ตามลำดับ และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 2.80, 1.45, 1.60 ตามลำดับ
2. ความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนด้วย คู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ มีความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop a learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation which has an effect upon tolerance, analytical thinking and learning achievement by meeting the quality based on the effectiveness index criterion and effect size values, 2) to compare between tolerance, analytical thinking and learning achievement of the students after being taught with the learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation with those before the treatment, 3) to compare tolerance, analytical thinking and learning achievement gained before and after the treatment among the students who were taught with a traditional learning management manual, and 4) to compare tolerance, analytical thinking, and academic achievement of the students who have a difference in emotional intelligence (high, medium and low) after being taught with the learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation. The samples were a total of fifth-graders of two classrooms in the first semester of academic year 2013 at Ban Bak 2 School, Office of Mukdahan Primary Education Service Area by purposive selection followed by simple random sampling for assignment of the students to either an experimental or control group. The fifth grade, room 1, containing 27 students was a control group, while room 2 containing 28 students are experimental group. The instruments used comprised: 1) a learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation, which consisted of a guide for entering the camp to practice the dharma and a learning management plan in the learning substance group of science, 2) a traditional learning management guide, 3) a test of tolerance, 4) a form for observing meditation, 5) a physical tolerance test with a sit-up exercise, 6) a test of analytical thinking, 7) a learning achievement test, and 8) a

test of emotional intelligence from Department of Mental Health for those whose age ranges between 5 and 12 years. Statistics used to analyze data were mean, standard deviation, effectiveness index value, effect size value, t-test for independent samples, one-way ANOVA, one-way MANOVA.

The findings were as follows:

1. The index values of effectiveness of the learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation which have an effect upon tolerance analytical thinking, and learning achievement were 0.61, 0.60, and 0.66 respectively. It shows that the students had an over-50% knowledge increase. The effect size values of the learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation which have an effect upon tolerance, analytical thinking and learning achievement were 2.80, 1.45 and 1.60 respectively.

2. Tolerance, analytical thinking and learning achievement of the students who were taught with the learning management manual through building faith and thinking practice according to the style of Yonisomanasikan in conjunction with meditation after the learning were higher than those among the students before the treatment at the .05 level of significance.

3. Tolerance, analytical thinking and learning achievement of the students taught with the afore-mentioned manual after the learning were higher than those among the students who were taught in a traditional style at the .05 level of significance.

4. The students being different in emotional intelligence (high, medium, low) who were taught with the afore-mentioned manual were found significantly different at the .05 level in their tolerance, analytical thinking and learning achievement.

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการ เสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน กระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างของสังคม ให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ เป็นยุคโลกแห่งความเร็วสูง สภาพแวดล้อมของสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน ทุกชีวิตต้องเร่งรีบ ดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตนเอง จึงเป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิด โมโหง่าย ขาดเหตุผล ควบคุมตนเองไม่ได้ จะทำอะไรมักจะทำอย่างง่าย ๆ และรวดเร็ว เช่น Internet Email Fast-food ความเร็วต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบโดยตรงที่ทำให้ความอดทนอดกลั้นของคนในยุคปัจจุบันลดน้อยถอยลง ดังที่เราเห็นกันแทบทุกวันบนหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวการกระทบกระทั่งกัน ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกัน ทำลายชีวิตและทรัพย์สิน เช่น นักเรียน นักศึกษาต่างสถาบันมองหน้ากัน เกิดการยกพวกตีกัน บางคนแค้นมองหน้ากัน ก็ยิงกันตาย ซึ่งเป็นข่าวให้เห็นมากขึ้นทุกวัน เพราะคนเรามีความอดทนน้อยลง และเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ใช้กำลังในการแก้ปัญหา ซึ่งแพทย์หญิงวิมลรัตน์ ผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กล่าวเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2554 ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความอดทนกับความก้าวร้าวของเด็กมีสัมพันธ์กันอย่างมาก เพราะเมื่อไม่ได้อะไรตั้งใจ ทนไม่ได้

น้อยก็ต้องระบายออกถึงความผิดหวังเสียใจ ซึ่งแต่ละคนก็จะแสดงความก้าวร้าวรุนแรงมากน้อยแตกต่างกัน (กรมสุขภาพจิต. 2546 : 3)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 มุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มี คุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5) แต่แผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้พบปัญหาในการจัดการศึกษาไทย พบว่า สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อม ถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น ทำให้ คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัว ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และยังพบว่ากลุ่มวัยเด็ก ระดับเซเว่น ปัญญา มีค่าเฉลี่ยลดลง ส่วนเด็กวัยเรียนผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555 : 3) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (Trends in International Mathematics and Science Study: TIMSS) ในปี 2550 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 441 คะแนนและวิชาวิทยาศาสตร์ 471 คะแนน ตามลำดับซึ่งยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ ที่มีการประเมินทุก 4 ปี รวมทั้งผลการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ของ The Programme for International Student Assessment (PISA) ที่ประเมินจากผู้จบ การศึกษาภาคบังคับหรือกลุ่มอายุ 15 ปี ก็พบว่า คะแนนเฉลี่ยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 9)

ผลการประชุมวิชาการระดับชาติ ที่จัดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันค้นคว้าและพัฒนาเทคโนโลยี และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ปี 2555 ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 26 - 27 ส.ค. โดยมีครูจากทั่วประเทศเข้าร่วมประชุมซึ่งได้ร่วมกันวิเคราะห์ผลคะแนนสอบ PISA ของ เด็กไทยว่าคะแนนต่ำเพราะขาดการคิดวิเคราะห์ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาโดย IMD ในปี 2554 ซึ่งพบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ 51 จาก 57 ประเทศทั่วโลก จากเดิมที่เคยอยู่ในอันดับ 46 เมื่อปี 2550

พระธรรมปิฎก ปยุตฺโต (2540 : 1) กล่าวว่า ในยุคข่าวสารและเทคโนโลยี ผู้ที่ไม่รู้จักคิดวิเคราะห์แยกแยะจะอ่อนแอ ไม่มีภูมิคุ้มกัน จะไหลตามกระแสของข้อมูลข่าวสาร ถ้าคิดวิเคราะห์ไม่เป็นไม่รู้จักแยกแยะข้อมูลส่วนที่เป็นจริงและเป็นเท็จ ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านการเรียนและการทำงาน คุณลักษณะด้านการคิดวิเคราะห์จัดเป็นพื้นฐาน การคิดเชิงเหตุผลหรือการคิดเชิงตรรกะที่ทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างตรงประเด็น สมเหตุสมผล สามารถ แยกแยะถูก - ผิด หรือคิดได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ ไม่หลงเชื่อมงายหรือคล้อยตามผู้อื่นอย่างปราศจากเหตุผล การคิด วิเคราะห์จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคคลที่มีสติปัญญาหรือความฉลาด จึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมในยุค ปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นในการพัฒนาศักยภาพด้านนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเริ่มฝึกกับบุคคลที่อยู่ในวัยเรียน เพื่อให้มีโอกาส สร้างสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

จากการประชุมวิเคราะห์ปัญหาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายตอนตล พบว่า นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการคิดน้อย นักเรียนไม่มีทักษะพื้นฐานด้านการคิด และกระบวนการคิด แบบต่างๆ ทำให้ไม่สามารถนำเสนอชิ้นงานเป็นองค์รวมได้ เพราะพฤติกรรมเด็กยุคปัจจุบันส่วนใหญ่ขาดทั้งความอดทนไม่ รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ใส่ใจไม่มีสมาธิในขณะที่เรียน ขาดทักษะในการแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิต ทำงานไม่เป็น ขาดความรับผิดชอบ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร. 2555 : 7)

โรงเรียนบ้านบาก 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลาง ได้พบปัญหาจากผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.88 (โรงเรียนบ้านบาก 2. 2554 : 3) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้คือ ร้อยละ 70 ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้สู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี พบว่า คะแนนผลการทดสอบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนบ้านบาก 2 ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.50 ค่าที่สกอร์ 43.97 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.45 และระดับ ประเทศคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.42 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี. 2554 : 6) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนกับระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ของโรงเรียนบ้านบาก 2 ในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ของโรงเรียนบ้านบาก 2 อยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ. 2554 : 29)

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา ความอดทนของเด็กนักเรียนในการเรียนหนังสือลดลง ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งนี้เพราะขาดสมาธิ สติในการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองซึ่งไกรยทุท ชีรตยา คีนันท์ (2550 : 81) ได้กล่าวถึงคุณธรรมที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เรียบเรียงจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่บุคคลในโอกาสต่างๆ เกี่ยวกับคุณธรรมระดับบุคคล เพื่อมุ่งความสำเร็จ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถพึ่งตนเอง เปรียบเสมือนปัจจัยแรงผลักดันให้บุคคลมีความพยายามที่จะ กระทำการใดๆ ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งความหวังไว้ โดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ที่เกิดขึ้น ความเพียร วิริยะ อุตสาหะ อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพยายาม มีขันติ หรือความอดทนในการทำงาน ทำให้ไม่เกิดความท้อใจได้ง่าย ทั้งยังเป็นคุณสมบัติที่สื่อการบังคับตัวเองให้ต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ ความพยายามและความอดทน เป็นลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของนักวิทยาศาสตร์ คือ ความเป็นผู้มีจิตใจแน่วแน่ ไม่ท้อถอย แม้ว่าจะใช้เวลานานเพียงใดก็ตาม ยังคงคิดศึกษาอยู่จนกว่าพบความสำเร็จ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูจึงได้ศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาความอดทน การคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ครูมีองค์การการเรียนรู้เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพราะภายในคู่มือได้กล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ของคู่มือ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของคู่มือครู คำชี้แจงสำหรับครู ขอบข่ายเนื้อหาสาระ รายละเอียดในการใช้คู่มือ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน สาระมาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้างกำหนดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ มีการเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายากมีการจัดทำสื่อการสอน กระบวนการเรียนรู้ แบบทดสอบต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพนักเรียนและธรรมชาติของวิชา ซึ่งนำมาบูรณาการกับสอนโดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีลักษณะ บูรณาการของหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการแนะแนวและหลักการสอน อย่างผสมกลมกลืนได้สัดส่วนสมดุลกัน มุ่งเน้นให้ครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ครูและศิษย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริม ปลุกเร้าให้เกิดแรงจูงใจ มีความเชื่อและศรัทธาในตัวครูผู้สอน สาระที่เรียนและวิธีการเรียนว่า จะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียน โยนิโสมนสิการ เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างแยบคาย เป็นวิธีการคิดด้วยปัญญา (ณัฐกานต์ เหลาแก้ว. 2555 : 3)

การทำสมาธิเป็นการฝึกให้จิตมีความตั้งมั่นมีสติ เป็นความตั้งใจมั่นอยู่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยสภาวะจิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดเป็นอารมณ์เดียว ไม่ฟุ้งซ่านไม่ซัดส่าย ไปในเรื่องที่ไม่ต้องการ การมีสมาธิถือว่าเป็นการ เตรียมพร้อม สมองและจิตใจ การฝึกสมาธิเป็นการฝึกความอดทน เริ่มจากการใช้เวลาที่ละน้อยและค่อยๆ เพิ่มเวลาขึ้นเรื่อยๆ ตามวิธีการที่ถนัดของแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นการฝึกลมหายใจ การนับเลข การขมใจ การทำสมาธิ เมื่อเราฝึกฝนเป็นประจำควบคู่กับการแผ่เมตตา การให้ทาน การให้อภัย เราได้กลายเป็นคนอดทนคนหนึ่งโดยอัตโนมัติ คนที่มีความอดทนสูงเป็นพื้นฐาน จะเป็นคนที่ประสบ

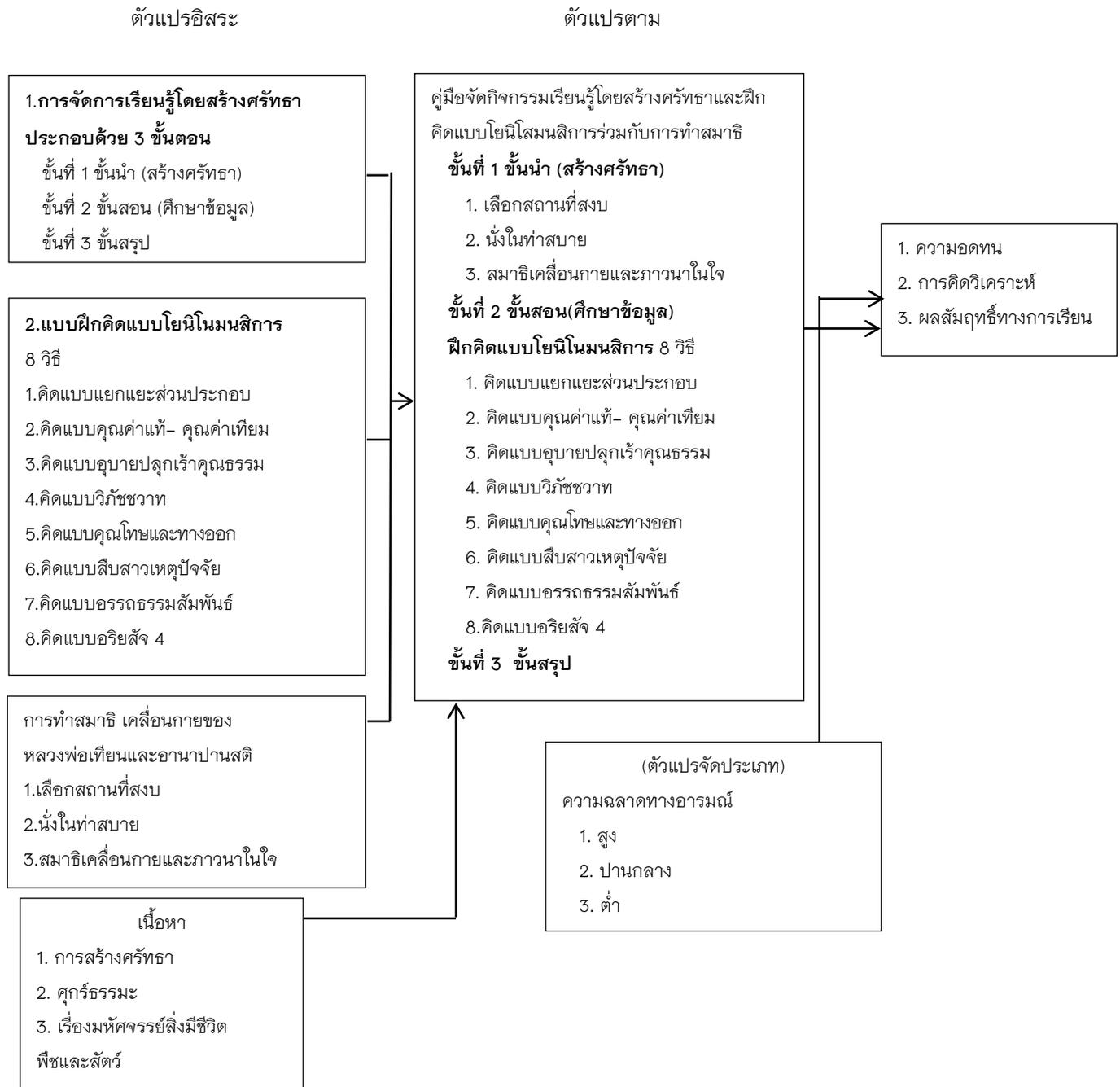
ความสำเร็จในชีวิต ทั้งหน้าที่การงาน การเงิน ครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง สังคม ยอมรับยกย่อง เพราะความอดทนเป็นคุณสมบัติพิเศษซึ่งมีความสำเร็จเป็นรางวัลอยู่ในตัวเอง พระพุทธศาสนายังสอนว่ามนุษย์ สามารถพัฒนาได้ จิตสามารถพัฒนาได้ หลักธรรมที่สอนในเรื่องการพัฒนาจิตและสติ โดยตรงก็คือเรื่องสมาธิ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เน้นการบริหารและควบคุมจิตใจโดยตรงให้จิตมีคุณภาพ สามารถควบคุมจิตใจของตนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม มีสติตระหนักรู้ รู้เท่าทัน ในทุกขณะจิต ความมีสติตระหนักรู้ก็คือรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและจัดการกับความรู้สึก ของตนเองได้ดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้วิธีการวิเคราะห์อภิमान พบว่า วิธีการฝึกสมาธิตามแนวพุทธศาสนาของชาลี หวานจำมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุดคือ 5.59 (มารศรี กลางประพันธ์, 2548 : 30) เพราะการเป็นผู้มีสมาธิของผู้เรียนจะทำให้ใจเย็นลงมาก มีความอดทนและอดกลั้นมากขึ้น ระบบความคิด คำพูดและการกระทำจะถูกเรียบเรียงให้เป็นระบบระเบียบ มีสมาธิในการศึกษา มีการพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกายควบคู่ไปกับจิตใจ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ การคิดและการวางแผนอย่างเป็นระบบ พร้อมเรียนรู้เทคนิคการควบคุมสมดุลทางใจด้วยสมาธิให้มีพลังจิตที่เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน พร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับนโยบายของกรมศาสนาที่ต้องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยมีเป้าหมาย ให้องค์กรทางพระพุทธศาสนาพัฒนาศักยภาพของคนโดยการฝึกสมาธิให้แก่เยาวชน ในวัยเรียน ร้อยละ 80 จำนวนเยาวชน 10.62 ล้านคน (กรมการศาสนา, 2543 : 90-91)

ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ฉบับที่ 2 ปรับปรุง 2553 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีความมุ่งหวังจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่คุณภาพ ดี เก่งและมีความสุข ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูหากการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยจึงพัฒนาคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล และมีขนาดอิทธิพลตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความอดทนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย คู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้แบบปกติ
6. เพื่อเปรียบเทียบ ความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลางและ ต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายตอนตล จำนวน 21 โรงเรียน 23 ห้องเรียน นักเรียน 340

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนโรงเรียนบ้านบาก 2 จำนวน 55 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยเลือกมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วจับสลากจาก 2 ห้องๆ เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Random Assignment) คือ ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 27 คนเป็น กลุ่มควบคุมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 28 คนเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1.1 คู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิที่มีผลต่อ ความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ 4.50 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.2 คู่มือการจัดการเรียนรู้ตามปกติ ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ 4.32 คือ เหมาะสมมาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดแบบวัดความอดทน มี 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความอดทน ที่ปรับมาจากแบบทดสอบคุณธรรม ด้านความอดทนตามแนวทางการวัดของมารศรี กลางประพันธ์ แบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ กำหนดให้มี 3 ตัวเลือก ที่มีน้ำหนักของความอดทนแตกต่างกัน ให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือกก็จะกำหนดเป็น 0 มีความอดทนน้อย 1 มีความอดทนปานกลาง และ 2 มีความอดทนมาก ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ค่าอำนาจด้วยโปรแกรม B- Index เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเป็นค่า t จำแนก ตั้งแต่ 5.00 ขึ้นไป มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และวัดความอดทนทางกาย (เพิ่มเติม) ก่อนและหลังทดลอง ด้วยวิธีออกกำลังกายโดยการลุก-นั่ง (sit-up) ให้คะแนนโดยการนับจำนวนครั้งที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยความอดทน (ทางกาย) มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในแต่ละครั้งด้วยการทำอย่างต่อเนื่อง

ชุดที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมความอดทนในการนั่งสมาธิ เป็นแบบสังเกตความถี่ของพฤติกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ 4.42 อยู่ในระดับมาก

2.2 แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ที่ค่าอำนาจจำแนก (B-Index) ค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .70 ขึ้นไปคือ ระดับ B จำแนกได้ดี ค่าความยากง่าย รายข้อ (p) มีค่าตั้งแต่ .40 ถึง .79 และ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .91

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อวัดระดับพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ (p) มีค่าตั้งแต่ .40 ถึง .79 และค่าอำนาจจำแนก (B-Index) รายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ .30 ถึง .70 เป็นแบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพระดับดี ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .81 ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ (p) ตั้งแต่ .42 ถึง .72 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .24 ถึง .66 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85

2.4 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กประถมอายุ 6 – 11 ปี ของกรมสุขภาพจิต จำนวน 60 ข้อมาทดสอบ เพื่อจัดนักเรียนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งหมด 68 ชั่วโมง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) การหาค่าความยาก (Difficulty : p) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination : r) ของแบบทดสอบรายข้อ และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 ส่วนแบบวัดความอดทน หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟา (α - Coefficient) จากสูตรครอนบาช (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ทดสอบค่าที (t - test for Dependent Samples and Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ แบบทางเดียว (One - way MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผลของคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.61, 0.60 และ 0.66 ตามลำดับซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สูงกว่าร้อยละ 50
- ค่าขนาดอิทธิพลของคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ ที่มีต่อความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 2.80, 1.45 และ 1.60 ตามลำดับ
2. ความอดทนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการทำสมาธิ มีความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. วิธีการสอนและระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน จะมีปฏิสัมพันธ์ ทำให้ความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ สามารถออกแบบจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่นำวิธีการคิดโยนิโสมนสิการ เป็นการคิดที่ละเอียด แยกย่อย มีขั้นตอน ทำให้นักเรียนมีเหตุผล สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ชัดเจนขึ้น จึงเหมาะสมในการบูรณาการเข้ากับการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี

1.2 ผลการวิจัยนี้ พบว่านักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงนั้นมีเมื่อได้รับการสอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาในด้านความอดทน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น และแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การพัฒนานักเรียนในด้านความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงควรหากิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยนี้ แม้จะพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง จะมีการทำพฤติกรรมที่แสดงถึงความอดทน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ มากกว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง แต่ สร้างศรัทธาฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ และการฝึกสมาธินั้นเป็นการพัฒนาที่ต้องอาศัยระยะเวลา ไม่สามารถพัฒนาให้เกิดผลในระยะสั้น การฝึกปฏิบัติต้องทำเป็นกิจวัตร และความต่อเนื่อง ผู้ที่จะฝึกได้ต้องเกิดจากความศรัทธาก่อน และมีความอดทนในการฝึกจึงจะเกิดผล

2.2 ควรมีการวิจัยโดยใช้วิธีการทำสมาธิ และการคิดแบบโยนิโสมนสิการ โดยบูรณาการเข้ากับวิธีการสอนแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิคการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนทั้งสามกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ปานกลาง และต่ำ ให้มีผลการเรียนใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2543.

กรมสุขภาพจิต. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข, 2546.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

ไกรยุทธ ชีรตยานัน. แก่นสารของเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, สำนักงาน. ข้อมูลสารสนเทศ. มุกดาหาร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2553.

_____. ผลการสอบ O-NET. มุกดาหาร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2553.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ, 2555.

ณัฐกานต์ เหลาแก้ว. ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยประยุกต์การสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการที่มีต่อความรับผิดชอบและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกสกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2555.

พระธรรมปิฎก ปยุตโต. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2540.

มารศรี กลางประพันธ์. การพัฒนาคุณธรรมด้านความอดทน(ขันติ)ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ วท ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.